

βροντητά ἐπίρρ. Λεξ. Δημοτ. βροντιχτά Πελοπν. (Ἀρκαδ. Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βροντητός.

1) Μετὰ βροντῆς, μετὰ κρότου ἢ ἤχου ἰσχυροῦ ἐνθ' ἄν.: Τό 'πε βροντιχτά Ἀρκαδ. Ἀκουσα νὰ πέφτη βροντητά ἢ ξερολιθὰ τοῦ πηγαδοῦ Λεξ. Δημοτ. 2) Μετὰ δυνάμεως καὶ θορύβου Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)—Λεξ. Δημοτ.: Νὰ ἀὸ πετάξης βροντιχτά 'ς τὴν αὐλὴ νὰ ἀ' ἀκούσῃ Κίτ. Μάν. Τὸν ἔριξε χάμου βροντητά Λεξ. Δημοτ.

βροντητός ἐπίθ. ἀμάρτ. βροντιχτός Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω.Δημητ. βροντητό τό, Λεξ. Δημοτ. βροντητό Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ρ. βροντῶ.

1) Ὁ μετὰ βροντῆς γινόμενος Λεξ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημοτ. 2) Οὐδ. οὐσ., ἀλλεπάλληλοι βρονταὶ ἢ κρότοι Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)—Λεξ. Δημοτ.: Ἦταν κακὸς καιρὸς, ἄκουα βροατὸ δὴ νύχτα Κίτ. Μάν. Γὰ λὴν ὥρα ἀκούσθηκαν βροντητά Λεξ. Δημοτ.

βροντιάνα ἢ, ἀμάρτ. βρουάνα Θράκ. (Αἰν.) Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντή.

Παιδικὸν ἄθυρμα ἐκ τεμαχίου σανίδος προσδεδεμένης κατὰ τὸ ἄκρον διὰ σπάγγου καὶ παραγούσης διὰ περιστροφικῆς κινήσεως ἰσχυρὸν κρότον.

βροντοδέρνω ΓΣτρατήγ. Τί λέν τὰ κύμ. 21 — Λεξ. Μπριγκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντή καὶ τοῦ ρ. δέρνω.

Κτυπῶ ἰσχυρῶς, καταφέρομαι ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Ἐσήμενα ὄλο ἐσήμενα τὴ βροντερὴ καμπάνα γὰ νὰ ξυπνήσω τῆς φυλῆς τὴ βάρυπνη ψυχὴ, μ' ἕνα τῆς χτύπο ἐδόξασα τ' ἄλλοτινά σου, μάννα, καὶ μ' ἄλλον ἐβροντόδερνα τὴν ἄδοξη ἐποχὴ.

βροντοκανονεῖ ἢ, ΓΨυχάρ. Ὀνειρ. Γιαννίρ. 493.

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντή καὶ κανονεῖ.

Ἰσχυρὸς κρότος τηλεβόλου: Καὶ πάντα ἐκείνη ἢ βονή, σὰν κανονεῖ, σὰν βροντοκανονεῖ.

βροντοκόνυζο τό, Ρόδ. (Σάλακ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντή καὶ κόνυζο παρὰ τὸ κόνυζα.

Φυτὸν ὅμοιον πρὸς κόνυζαν εἰς σχῆμα μικρᾶς κυπαρίσσου μὲ μικρὰ κολλῶδη φύλλα.

βροντοκούδουνο τό, ἀμάρτ. βροντοκούδ'νο Θράκ. (Τσακίλ.) βροδοκούδουνο Θράκ. (Σηλυβρ.) βροδοκούδ'νο Θράκ. (Μέτρ.)

Τὸ μεσν. οὐσ. βροντοκούδουνον = εἶδος κωδωνίσκου. Ἰδ. Διήγ. παιδιόφρ. στ. 763 (ἔκδ. G Wagner σ. 167) «μὲ βροντοκούδουνα πολλὰ καὶ ἄλλας εὐμορφίας».

Εἶδος ἐδωδίμου μύκητος ὁμοίου κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς κωδωνίσκον ἐνθ' ἄν.: Μάζωξα κανκαλητρες, βροντοκούδ'να καὶ τσατσαλάκια νὰ τὰ μαγερέψω Τσακίλ.

βροντόκραυγος ἐπίθ. ΔΣολωμ. 51.

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντή καὶ κραυγὴ.

Μεγαλόηχος, βροντώδης: Ποίημ.

Θυμὸν, τρόμο ὄλον γεμᾶτον, | ποῦ νικάει τὴν ταραχὴ, τῶν βροντόκραυγων ἀρμάτων | καὶ πετεινὰ ὄλου μὲ [δρμή.

Συνών. ἰδ. ἐν λ. βροντερόηχος.

βροντολάλημα τό, ΚΠαλαμ. Δωδεκάλ. Γύφτ. 97 — Λεξ. Δημοτ.

Ἐκ τοῦ ρ. βροντολαλῶ.

Δυνατὴ φωνή, κραυγὴ ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Καὶ μέσα 'ς τὴ σιωπὴ | καὶ ἀπὸ ἕνα πέτρινο πατάρι ἀκούγεται τὸ βροντολάλημα | τοῦ Ἀποκρισάρι

ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἄν.

βροντόλαλος ἐπίθ. Λεξ. Πρω.Δημητ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντὴ καὶ λαλῶ. Ἡ λ. καὶ ἐν Κρητ. Θεάτρ. 2, 171 (ἔκδ. ΚΣάθα σ. 115) «ἀφέντη μου βροντόλαλε, ἐσὺ ὅπου ἐκτύπας ἡσού;»

Ὁ λαλῶν βροντωδῶς, ὁ βροντόφωνος ἐνθ' ἄν.: Βροντόλαλη καμπάνα Λεξ. Πρω. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βροντερόηχος.

βροντολαλοῦσα ἐπίθ. θηλ. ΣΣκίπη Προσφυγ. Καμ. 77.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βροντόλαλος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦσα, δι' ἣν ἰδ. Ἀνθ. Παπαδόπ. ἐν Ἀθηνῶν 37 (1925) 180 κέξ.

Ἡ λαλοῦσα βροντωδῶς, ἰσχυρῶς: Ποίημ.

Καὶ 'ς τοῦ ὄπλου τοῦ ἀσταμάτητου τὴ σφαῖρα ὑψώνεται ἢ φωνὴ ἢ βροντολαλοῦσα, ἀέρα, ἀέρα, ἀέρα!

βροντολαλῶ ΠΠαπαχριστοδ. Χαμέν. Κόσμ. 130 ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. Ζωή 183 Δωδεκάλ. Γύφτ. 86 — Λεξ. Πρω. Δημοτ. βροντουλαλῶν Εὐβ. (Ἀκρ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βροντόλαλος.

1) Παράγω βροντώδη ἤχον, ἀντηχῶ ἐνθ' ἄν.: Βροντολάλησε καὶ τὸ πιστόλι καὶ ἡ καραμπίνα τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ τὴν Ἀνάστασι ΠΠαπαχριστοδ. ἐνθ' ἄν. Βροντουλάλησ' ἢ ρεματῖς Ἀκρ. || Ποίημ.

Καὶ 'ς τὰ λογγωμένα τους τὰ στήθη μα πλατεῖα καρδιὰ βροντολαλεῖ

ΚΠαλαμ. Δωδεκάλ. Γύφτ. 86. Συνών. βροντωλογῶ 1.

2) Τραγουδῶ μὲ ἰσχυρὰν φωνὴν Εὐβ. (Ἀκρ. κ. ἀ.) —ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. Ζωή 183: Ποίημ.

Καμπάνες προύντζινες θρησκεία βροντολαλοῦσαν ξένη, τ' ἀρχαῖα ρημάδια σὴναιαν καταφρονετικὰ

ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἄν.

βροντολασιό τό, ἀμάρτ. βρουδουλασὸ Σάμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -λασιό, δι' ἣν ἰδ. -λάσι.

Σειρὰ διαδοχικῶν βροντῶν ἢ κτύπων, μέγας θόρυβος: Δὲν ἄκουσις τοῦ χτυπητοῦ καὶ τοῦ βρουδουλασὸ τόση ὥρα ποῦ πουλιμοῦσαι; Συνών. βροντημάδα, βροντωβόλημα, βροντωκόπι, βροντωλόγημα, βροντωχτύπημα.

βροντόλυρα ἢ, ἀμάρτ. βροδόλυρα Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντή καὶ λύρα.

Λύρα λίαν ἡχητικὴ.

βροντομηλῆ ἢ, Πελοπν. (Δημητσάν.) βρουδουμ'λῆς Ἀἰν. βροδομηλῆς Κέρκ. Κύθηρ. Πελοπν. (Πύργ.) βρουδουμ'λῆς Θεσσ. (Πήλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντὴ καὶ μηλῆ.

Ἡ λ. ἀκαθορίστου σημασίας ἐνθ' ἄν. ἐν τῷ αἰνίγμ.: Εἶχα μὲ βροντομηλῆ | καὶ ἔκανε βροντόμηλο, τὴν ἡμέρα τὰ 'χανε | καὶ τὸ βράδυ τὰ 'πχανε (ὁ οὐρανὸς μὲ τὰ ἀστρα) Πελοπν. (Δημητσάν.)

βροντόμηλο τό, Ἰων. (Κάτω Παναγ.) Πελοπν. (Δημητσάν.) βροντόμ'λον Θράκ. (Σηλυβρ.) βρουδόμ'λον Ἀἰν. βροτόμηλο Κέρκ. Κύθηρ. Πελοπν. (Πύργ.) βρουδόμ'λον Θεσσ. (Πήλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντὴ καὶ μῆλο.

1) Τὸ μῆλον τῆς βροντομηλεᾶς, ὁ ἰδ., Θεσσ. (Πήλ.) Ἰων. (Κάτω Παναγ.) Κέρκ. Κύθηρ. Λήμν. Πελοπν. (Πύργ.): Ἡ λ. μόνον ἐν τῷ αἰνίγμ.:
Εἶχα μιὰ μηλεᾶ κ' εἶχε μῆλα, βροντόμηλα,
τὴν ἡμέρα τὰ 'κανε καὶ τὴ νύχτα τὰ 'βρισκε
 (ὁ οὐρανὸς μὲ τὰ ἄστρα) Κάτω Παναγ. 2) Εἰρων. πορδὴ, βδέσμα Θράκ. (Σηλυβρ.)

βροντόνερο τό, ἀμάρτ. βροτόνερο Κέρκ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντή καὶ νερό.

Βροχὴ μετὰ βροντῶν. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Ζάκ.

βρόντος ὁ, κοιν. καὶ Καπ. Πόντ. (Οἶν.) βρόδος πολλαχ. βρόντους βόρ. ἰδιώμ. βροῦντος Κύπρ. φροῦντος Κύπρ. βρόντε Τσακων. βρόντος τό, Σκῦρ. Χίος. βρόδος Ἀνδρ. βρόδους Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Θράκ. (Μαρών.) Ἰμβρ. βρόντα ἦ, Ἡπ.

Ἐκ τοῦ ρ. βροντῶ. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. βοτανίζω - βότανος, θερίζω - θέρος, τρυγῶ - τρύγος κττ.

Α) Κυριολ. 1) Βροντὴ 1, ὁ ἰδ., πολλαχ.: Ἀκούεται τὸ βρόδος Ἀνδρ. Φουβοῦμι τοῦ βρόδους Ἰμβρ. Μὴ τοῦ βρόδους χάνουντι τὰ χέλυα ἀπ' τοῦ ταλιάν' (Ιχθυοτροφεῖον) Θράκ. (Μαρών.) Ἐδιδωξε τὸ σκάθαρο, τὸν πόντικα καὶ τὴν κακὴν ἀκρίδα, τὰ ἔστειλε 'ς τὸ βρόντο καὶ 'ς τὸν πόντο καὶ 'ς τὸν ἔρημο τὸν κόσμον (ἐπφδ.) Πελοπν. (Μανιάκ.)

2) Μέγας κρότος ἢ θόρυβος κοιν. καὶ Καπ. Πόντ. (Οἶν.): Βρόντος τοῦ κανονοῦ - τοῦ τουφεκιοῦ - τοῦ σπιτοῦ ποῦ πέφτει κττ. Ὁ βρόντος, τῶν κουδουνιῶν ὁ λάλος Γ'Επαχτίτ. ἐν Προπυλ. 1,236 Ἀκ'σαν τὴ βρόντα ἀπ' τ' ἄλλογο (ἐκ παραμυθ.) Ἡπ. || Φρ. Ὁ βρόντο (ἐπὶ ματαίῳ, οἶον μιλάει - πάει - ρίχνει 'ς τὸ βρόντο. Ἡ φρ. ἀπὸ τῆς γλώσσης τῶν παλαιότερων πολεμιστῶν, οἵτινες πολλάκις ἐπυροβόλουν 'ς τὸ βρόντο, ἥτοι κατὰ προσέγγισιν πρὸς τὸ μέρος, ὅθεν ἠκούετο ἡ ἐκπυρσοκρότησις τοῦ ἐχθρικοῦ ὅπλου. Πβ. καὶ φρ. ρίχνω 'ς τὴ φωτιά. Διὰ τὴν σημ. ἰδ. ΓΒλαχογιάνν. ἐν Προπυλ. 1,107) κοιν. Θὰ πῶ κρασί ποῦ θὰ πάη 'ς τοῦ βρόντου (θὰ πῶ πολὺ κρασί καὶ θὰ ξεφαντώσω) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Πῆγαν ὅλα τοῦ βρόντου Λεξ. Βλαστ. 509. || Παροιμ. Κούφιος πλάτανος, βρόδος μεγάλος (ἐπὶ κούφων ἀνθρώπων, οἵτινες προκαλοῦν θόρυβον περὶ τοῦ ἀτόμου των) Θράκ. (Σκοπ.) Τὰ κούφια βαρέλγα κἀν'να βρόδο (συνών. τῇ προηγουμένῃ) αὐτόθ. Βρόντους πουλὺς κ' ἡ μύξα τρεῖς παράδεις (πολὺς θόρυβος διὰ τὸ τίποτε) Μακεδ. || Γνωμ. Ὁποῖος δὲ θέλει βρόδους 'ς τὸ χαρκιδεῖο δὲ δάει Κρήτ. || Ποίημ.

Χωρὶς νὰ λαχταριάζεται 'ς τὸ βρόντο τοῦ πολέμου

καὶ νὰ τοῦ κόβῃ τὴ λαλιὰ τοῦ Χάρου ἡ τρομάρα

ΣΠερραιάδ. Σκλάβ. 19. β) Ἡ πορδὴ Πελοπν. (Γορτυν.): Γνωμ. Γέρον βρόντο μὴν ἀκούς, λόγο ν' ἀκούς. Διὰ τὴν σημ. πβ. Ἀριστοφ. Νεφέλ. 394 «ταῦτ' ἄρα καὶ τῷ ὀνόματ' ἀλλήλοιν βροντὴ καὶ πορδὴ ὁμοίω». γ) Οἰοσθήποτε θόρυβος ἢ ψόφος πολλαχ.: Γρατσ'νάει ἡ γάττα, γε' αὐτὸ ἀγκούς βρόντου Στερελλ. (Αἰτωλ.) 3) Συνεχδ. εἶδος παιδικοῦ ἀθύρματος, μικρὰ πλάξ ἢ κομβίον ἢ τεμάχιον φελλοῦ διαπεπερασμένον διὰ συνεστραμμένου νήματος καὶ στρεφομένου περὶ ἑαυτό, ὅταν ὁ παῖς σύρῃ τὸ νῆμα Κύπρ. Συνών. βροντάρα 3, βροῦζα.

Β) Μεταφ. 1) Πληγὴ, κτύπημα σύννηθ.: Τοῦ 'δωκε ἓνα γερό βρόντο σύννηθ. || Φρ. Ἀπὸ κλότσο σὲ βρόντο (ἐπὶ τοῦ ὑφισταμένου διαρκῆ κακομεταχείρισιν, οἶον: τὴν εἶχε 'ς τὸ στομάχι ἀπὸ μικρῇ καὶ τὴν πῆγαινε ἀπὸ κλότσο σὲ βρόντο Γ'Ξενοπουλ. Τὸ Ζακυθ. Μαντήλ. 105) πολλαχ. β) Ἡθικὸν κτύπημα, ἐγκατάλειψις Στερελλ. (Αἰτωλ.): Τώρα

π' γέ'καν τρανὰ τὰ πιδιά τ' τῶδουκαν ἓνα βρόντο κὶ πάν 'ς τὴ δ'λειά τ'ς. 2) Ἀπότομος, βιαία πτώσις μετὰ κρότου πολλαχ.: Ἐφαγα ἓνα βρόντο ποῦ τσακίστηκα Λεξ. Δημητρ.

3) Ἐπίπληξις πολλαχ.: Τῶδουκι ἓνα βρόντον οὐ δάσκαλους αὐτ'νοῦ τοῦ πιδιοῦ (τὸ ἐπέπληξε αὐστηρά) Στερελλ. (Αἰτωλ.). Τοῦ χρειάζεται ἓνας βρόντος γὰρ νὰ μὴν τὸ ξανακάμῃ Λεξ. Δημητρ. 4) Κατάπληξις, φόβος Ρόδ. 5) Φήμη Κέρκ. Στερελλ. (Αἰτωλ.): Λένη πῶς σκουτῶθ'κε 'ς τὸν πόλιμον, ἀλλὰ βρόντους ἦταν Αἰτωλ. Ἡ λ. καὶ ὡς παρων. Βρόντος Εὐβ. (Χαλκ.) Βρόδος Νάξ. (Ἀπύρανθ.) καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀγιάννης τοῦ Βρόντου Εὐβ. (Πηγαδάκ.)

βροντοταραχὴ ἡ, ΓΒλαχογιάνν. Μεγάλ. Χρόν. 40.

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντὴ καὶ ταραχὴ.

Ἡ βροντώδης ταραχὴ: Ἀρπαξε τὸ ντουφέκι, ἔρριχνε καὶ μιλοῦσε κάποτε τοῦ Γζάννου μέσ' 'ς τὴ βροντοταραχὴ.

βροντότριχα ἡ, Εὐβ. (Ὁξύλιθ. κ. ἀ.) Ἡπ. Μακεδ. (Βέρ.) Πελοπν. (Βούρβουρ. Φεν.) Χίος — ΚΠαπαγιάνν. Παραμύθ. 66—Λεξ. Αἰν. Δημητρ. βροτότριχα Κεφαλλ. Κρήτ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Βασαρ. Μάν.) Σέριφ. βροντότριχα Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.) Ἡπ. Στερελλ. (Λεπεν.) βροντότριχα Ἡπ. Πελοπν. (Λάστ.) βροντότριχα Θεσσ. (Καλαμπάκ.) Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βροντὴ καὶ τρίχα. Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. Ὁρολογ. Δημῶδ. 1 (1941) 16 κέξ. Ὁ τύπος βροντότριχα ἀνομοιωτικῶς.

1) Σκώληκες τῆς τάξεως τῶν ἐλμίνθων γεννώμενοι κατὰ λαϊκὴν παράδοσιν ἐκ τῶν ὑδάτων ἀπὸ βροντῆς, παρὰσιτα προξενοῦντα τὴν νόσον ἐλμινθίασιν, συνών. λεβίθα, ἰδίως α) Ἀσκαρὶς ἡ σκωληκοειδὴς (ascaris lumbricoides) τοῦ γένους τῶν νηματωδῶν ἐλμίνθων, παρὰσιτον τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος ἐνθ' ἄν. β) Δίστομον τὸ ἡπατικὸν (distomum hepaticum) τῶν πλατυελμίνθων, παρὰσιτον τοῦ ἥπατος παράγον θανατηφόρον νόσον τῶν χορτοφάγων ζώων ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀβδέλλα 2 β, ἀβδέλλιασμα 2. γ) Ὁξύουρος ὁ σκωληκόμορφος (oxyurus vermicularis) τῶν νηματωδῶν ἐλμίνθων παράγον ἐντερικὴν νόσον τῶν παίδων ἐνθ' ἄν. δ) Ταινία ἡ μονήρης (taenia solium) τοῦ ἐντερικοῦ σωλήνος ἐνθ' ἄν. 2) Αἱ χονδραὶ καὶ βραχεῖαι τρίχες ἀνάμεικτοι μετὰ τοῦ λεπτοῦ ἐρίου τῶν προβάτων Εὐβ. (Κουρ.) κ. ἀ. [**]

βροντοτρίχι τό, ἀμάρτ. βροδοτρίχι Κύθν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βροδοτρίχι κατὰ παρασχητισμὸν πρὸς τὸ βροντὴ. Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1923) 224.

Τὸ φυτὸν ἀδιάντον τὸ κοινὸν (adiantum capillus Veneris) τῆς τάξεως τῶν πτεριδωδῶν (filices) ἔχον φύλλα τριχόμορφα. Συνών. πολυτρίχι. [**]

βροντοτριχιάζω ΔΛουκοπ. Ποιμεν. Ρουμελ. 9 καὶ 61. βροδοτριχιάζω Κρήτ. βροντοτριχιάζου Στερελλ. (Αἰτωλ.) βροντοτριχιάζου Θεσσ. (Καλαμπάκ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βροντότριχα.

1) Προσβάλλομαι ἀπὸ βροντότριχα, ἐπὶ βοσκημάτων Θεσσ. (Καλαμπάκ.) Κρήτ. 2) Ἀποκτῶ ἀδρὸν τρίχωμα, χονδρὰς τρίχας, ἐπὶ γεγηρακότων αἰγοπροβάτων Στερελλ. (Αἰτωλ.)—ΔΛουκόπ. ἐνθ' ἄν.: Ἡ προβατῖνα γεράοντας βροντοτριχιάζει ΔΛουκοπ. ἐνθ' ἄν. 61

βροντοτρίχιασμα τό, ΔΛουκοπ. Ποιμεν. Ρούμελ. 61—Λεξ. Βλαστ. 402.

Ἐκ τοῦ ρ. βροντοτριχιάζω.

Ἀσθένεια τῶν αἰγῶν, τὸ γῆρας.

